

แนวทางการพัฒนาศักยภาพชุมชนผ่านศูนย์ดิจิทัลชุมชนจังหวัดศรีสะเกษ

The Guidelines of Community Potential Development through Sisaket's Digital Community Center

อลงกต แผนสนิท¹ และ ปราณณา มะลิไทย^{2*}

Alonggote Phansanit¹ and Prathana Malithai²

^{1,2}อาจารย์ประจำสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ วิทยาลัยกฎหมายและการปกครอง มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ

^{1,2}Lecturer in Public Administration, College of Law and Government, Sisaket Rajabhat University

¹E-mail: alonggote4@hotmail.com; <https://orcid.org/0000-0002-9940-2258>

^{2*}Corresponding author E-mail: prathana.m08@gmail.com; <https://orcid.org/0000-0003-2765-447X>

Received 16/07/2022

Revised 19/07/2022

Accepted 25/07/2022

บทคัดย่อ

ประเทศไทยยังคงมีประเด็นความท้าทายการพัฒนาทางด้านเทคโนโลยีซึ่งได้มีการจัดตั้งศูนย์ดิจิทัลชุมชนเป็นการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนในชุมชนให้มีความเท่าเทียมและลดความเหลื่อมล้ำทางสังคม แก้ไขปัญหาความเหลื่อมล้ำทางเทคโนโลยี ศูนย์ดิจิทัลชุมชนจึงเป็นศูนย์การเรียนรู้ที่มีความสำคัญเนื่องจากการใช้ชีวิตในยุคการเปลี่ยนแปลงของประเทศไทยเพื่อเข้าสู่ยุคดิจิทัล ดังนั้นการวิจัยเรื่องนี้จึงมีวัตถุประสงค์ (1) เพื่อศึกษากระบวนการพัฒนาศักยภาพชุมชนผ่านศูนย์ดิจิทัลชุมชนจังหวัดศรีสะเกษ (2) เปรียบเทียบการพัฒนาศักยภาพชุมชนผ่านศูนย์ดิจิทัลชุมชนตามปัจจัยด้านคุณลักษณะส่วนบุคคล เครื่องมือวิจัยเป็นการเก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม โดยเก็บข้อมูลจากประชาชนที่เข้าใช้บริการจำนวน 398 คน โดยสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน วิเคราะห์เปรียบเทียบโดยใช้ t-test และ F-test (One Way ANOVA)

ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยด้านโครงสร้างพื้นฐานดิจิทัล การบริหารองค์การ ด้านขีดสมรรถนะบุคลากร การมีส่วนร่วมของชุมชน ด้านการศึกษาเรียนรู้และข้อมูลข่าวสาร ด้านสังคมและวัฒนธรรม ด้านเศรษฐกิจ และด้านการส่งเสริมรายได้ อยู่ในระดับมาก ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบ อายุ อาชีพต่างกันระดับในการพัฒนาศักยภาพชุมชนผ่านศูนย์ดิจิทัลชุมชนจังหวัดศรีสะเกษต่างกัน และเพศ ระดับการศึกษา รายได้ต่อเดือนต่างกันระดับในการพัฒนาศักยภาพชุมชนผ่านศูนย์ดิจิทัลชุมชนจังหวัดศรีสะเกษไม่แตกต่างกัน

ศูนย์ดิจิทัลชุมชนยังขาดการประชาสัมพันธ์ในกิจกรรมต่าง ๆ บุคลากรที่ดูแลศูนย์ยังไม่เพียงพอทำให้ต้องใช้บุคลากรในหน่วยงานที่ตั้งทดแทน สถานที่ตั้งศูนย์ดิจิทัลยังตั้งอยู่ในสถานที่ซึ่งปะปนกับสถานที่ทำงานของหน่วยงานราชการทำให้ไม่สะดวกในการเข้าใช้บริการ ขาดภาคีเครือข่ายในการทำงานร่วมกัน อย่างไรก็ตามผู้บริหารยังเห็นว่าศูนย์ดิจิทัลชุมชนเป็นศูนย์กลางที่จะพัฒนาทักษะทางดิจิทัลให้แก่ชุมชนเพื่อนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน และสามารถนำไปใช้ในการประกอบอาชีพเพื่อสร้างรายได้ให้แก่ครอบครัวและชุมชนได้ในอนาคต

คำสำคัญ: การพัฒนา; ศักยภาพชุมชน; ศูนย์ดิจิทัลชุมชน

Abstract

Thailand continues to face challenges in technological development, which has established a digital community center to promote and improve the quality of life of people in the community to be equal and reduce social inequality. The community is therefore an important learning center due to the changing lifestyle of Thailand in the digital era. Therefore, this research aimed to study (1) The Guidelines for developing community potential through Sisaket's Digital Community Center, and (2) the Comparison of community capacity development through the Digital Community Centre based on personal attributes. The methodology of this research is questionnaires that collected data from 398 service users. The statistic used in the analysis was mean, and standard deviation. Comparative analysis was performed using a t-test and F-test (One Way ANOVA).

The result showed that Digital Infrastructure Factor organization administration personnel competency community involvement education, learning, information social, cultural aspects, economic aspects, and income promotion at a high level. The result of this research showed that age, occupation, and level of community potential development through Sisaket's Digital Community Center were different by gender and education level. Monthly income differs, and levels of community potential development through Sisaket's Digital Community Center are not different.

In addition, the results found that the Community Digital Center still lacks public relations in various activities. The personnel in charge of the center are insufficient, thus requiring personnel in the replacement site. The digital center's location is also located in a place where government offices are intermingled, making accessibility inconvenient and lack of network partners to work together. However, the management also sees that the community digital center is a center that will develop digital abilities for the community to use in their daily lives and can be used in their careers to generate income for families and communities in the future.

Keywords: Development; Community Potential; Digital Community Center

บทนำ

ปัจจุบันประเทศไทยยังคงมีประเด็นความท้าทายการพัฒนาในหลายมิติทั้งในมิติเศรษฐกิจที่โครงสร้างเศรษฐกิจยังไม่สามารถขับเคลื่อนด้วยนวัตกรรมอย่างเต็มที่ ผลิภาพการผลิตของภาคบริการและภาคเกษตร

.....

ยังอยู่ในระดับต่ำ คุณภาพและสมรรถนะของแรงงานที่ยังไม่สอดคล้องกับความต้องการในการขับเคลื่อนการพัฒนาของประเทศ มิติทางสังคมที่การยกระดับรายได้ของประชาชน การแก้ปัญหาด้านความยากจนและความเหลื่อมล้ำ และมิติของการบริหารจัดการภาครัฐที่ยังขาดความต่อเนื่องและความยืดหยุ่นในการตอบสนองความต้องการในการแก้ปัญหาของประชาชนได้อย่างเต็มประสิทธิภาพ (ยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2561-2580, 2561, หน้า 1; สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. 2559) ศูนย์ดิจิทัลชุมชนซึ่งอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม จำเป็นต้องมีบทบาทในการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนฐานรากในฐานะที่ใกล้ชิดกับชุมชนท้องถิ่น โดยปฏิบัติการกิจภายใต้ยุทธศาสตร์ของกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม ได้แก่ ยุทธศาสตร์ที่ 1 พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานดิจิทัล และส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม ยุทธศาสตร์ที่ 2 ส่งเสริมการบริหารจัดการองค์กรอย่างมีประสิทธิภาพ ยุทธศาสตร์ที่ 3 เสริมสร้างความมั่นคงปลอดภัยและความเชื่อมั่นในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล (กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม, ออนไลน์, 2021) ในปี 2565 มีศูนย์ดิจิทัลชุมชนที่กระจายอยู่ทั่วประเทศมากถึง 2,394 ศูนย์ ซึ่งศูนย์ดิจิทัลชุมชนจังหวัดศรีสะเกษซึ่งมีจำนวน 7 แห่ง ได้แก่ ศูนย์ดิจิทัลชุมชนเทศบาลหนองใหญ่ อ.เมืองจันทร์ ศูนย์ดิจิทัลชุมชนองค์การบริหารส่วนตำบลตูม อ.ศรีรัตนะ ศูนย์ดิจิทัลชุมชนหอคอยศรีลำดวนเฉลิมพระเกียรติ อ.เมืองศรีสะเกษ ศูนย์ดิจิทัลชุมชนองค์การบริหารส่วนตำบลปะอ่าว อ.อุทุมพรพิสัย ศูนย์ดิจิทัลชุมชนโรงเรียนเทศบาล 1 (วัดเจียงอี) อ.เมืองศรีสะเกษ ศูนย์ดิจิทัลชุมชนองค์การบริหารส่วนตำบลกระแซง อ.กันทรลักษ์ และศูนย์ดิจิทัลชุมชนองค์การบริหารส่วนตำบลพราน อ.ขุนหาญ

โดยการจัดตั้งศูนย์ดิจิทัลชุมชนเป็นการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนในชุมชนให้มีความเท่าเทียมและลดความเหลื่อมล้ำทางสังคม แก้ไขปัญหาความเหลื่อมล้ำทางเทคโนโลยี โดยในการดำเนินการยังมีปัญหาในการให้บริการต่าง ๆ เช่น การให้บริการประชาชนผู้มารับบริการ หรือปัญหาของผู้รับบริการ ปัญหาเรื่องการบริหารจัดการเวลา ปัญหาในเรื่องของสถานที่ให้บริการ ประชาชนผู้รับบริการไม่ปฏิบัติตามกฎของศูนย์ดิจิทัลชุมชนที่ตั้งไว้ ความยากจนที่เกิดการเสียเปรียบเนื่องจากการเข้าไม่ถึงเทคโนโลยี

ศูนย์ดิจิทัลชุมชนจึงเป็นศูนย์การเรียนรู้ที่มีความสำคัญเนื่องจากการใช้ชีวิตในยุคการเปลี่ยนแปลงของประเทศไทยเพื่อเข้าสู่ยุคดิจิทัล โดยต้องทำการส่งเสริมความพร้อมการดำเนินงานของศูนย์ดิจิทัลชุมชนเพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างต่อเนื่อง (ดิษฐาพันธ์ บุตรกุลและศิริณา จิตต์จรัส, 2562) อีกทั้งจากงานวิจัยของ Jerald Hughes & Karl Reiner Lan (2003, pp. 180-189) ซึ่งให้เห็นถึงความสำคัญของเทคโนโลยีดิจิทัลของชุมชนและนวัตกรรมทางด้านเทคโนโลยีเพื่อการพัฒนาชุมชนอย่างยั่งยืน โดยที่ Nancy M. Denizard-Thompson et al. (2010, pp.456-460) เห็นว่าสิ่งสำคัญในการพัฒนาจะต้องลดความเหลื่อมล้ำทางดิจิทัลให้กับชุมชน ศูนย์ดิจิทัลชุมชนจังหวัดศรีสะเกษจึงได้จัดให้บริการประชาชนที่สนใจได้เข้าร่วมอบรมศึกษาหาความรู้ สร้างความพร้อมภาคประชาชนให้เกิดการรับรู้และใช้ประโยชน์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งประชาชนในพื้นที่ห่างไกล ประชาชนในภาคการเกษตร และผู้มีรายได้น้อย อีกทั้งยังมีผู้ดูแลศูนย์และวิทยากรอิสระที่ดำเนินการเป็นจิตอาสา โดยได้รับการอบรมจากโครงการให้มีความรู้ความสามารถในการถ่ายทอดความรู้ไปสู่

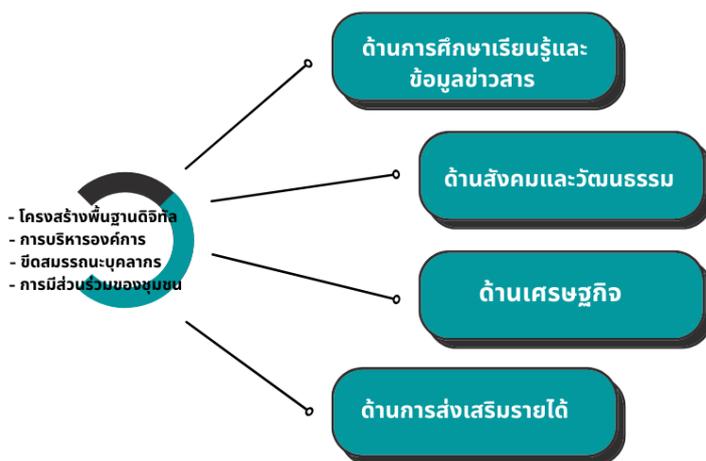
ผู้ประกอบการให้สามารถเป็นพ่อค้า แม่ค้า ออนไลน์ สร้างช่องทางการขายเพิ่มรายได้ให้กับตนเองได้ สร้างความปรองดองและภูมิคุ้มกันทางสังคมให้มีความเข้มแข็งจากฐานรากเพื่อสร้างรากฐานของการพัฒนาประเทศ ซึ่งถือเป็นภารกิจหลักของศูนย์ดิจิทัลชุมชน จากที่กล่าวมาข้างต้นศูนย์ดิจิทัลชุมชนจำเป็นที่จะต้องพัฒนาศักยภาพชุมชนผ่านศูนย์ดิจิทัลชุมชนจังหวัดศรีสะเกษให้มีประสิทธิภาพต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษากระบวนการพัฒนาศักยภาพชุมชนผ่านศูนย์ดิจิทัลชุมชนจังหวัดศรีสะเกษ
2. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบการพัฒนาศักยภาพชุมชนผ่านศูนย์ดิจิทัลชุมชนจังหวัดศรีสะเกษตามปัจจัยด้านคุณลักษณะส่วนบุคคล

กรอบแนวคิดการวิจัย

การศึกษาวิจัยแนวทางการพัฒนาศักยภาพชุมชนผ่านศูนย์ดิจิทัลชุมชนจังหวัดศรีสะเกษนี้ ผู้วิจัยศึกษาจากแนวคิดด้านสภาพแวดล้อมของ Gary John & Alan Saks (2001) แนวคิดในการบริหารงาน Thomas Peters & Robert Waterman, Jr. (2004) แนวคิดด้านการมีส่วนร่วม ถวิลวดี บุรีกุล (2551) และยุทธศาสตร์ของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 พ.ศ. 2560-2564 มาใช้เพื่อสังเคราะห์และกำหนดออกมาเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัยดังภาพ

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ระเบียบวิธีการวิจัย

ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยใช้แบบสอบถามเพื่อสำรวจความคิดเห็นของประชาชนที่เข้ารับบริการของศูนย์ดิจิทัลชุมชนจังหวัดศรีสะเกษ

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง: ประชาชนที่เข้ารับบริการของในเขตพื้นที่ของศูนย์ดิจิทัลชุมชนจังหวัดศรีสะเกษรวมจำนวนทั้งสิ้น 72,083 คน ผู้วิจัยใช้การคำนวณหาขนาดกลุ่มตัวอย่างของ Taro Yamane (Taro Yamane, 1973) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวนทั้งสิ้น 398 คน โดยใช้การสุ่มแบบใช้หลักความน่าจะเป็นด้วยวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Sampling) จากนั้นจะทำการเก็บข้อมูลตามสัดส่วน (Proportion size) และใช้วิธีการสุ่มแบบไม่อาศัยความน่าจะเป็นโดยเลือกวิธีการสุ่มแบบบังเอิญ (Accidental sampling) จากกลุ่มตัวอย่างในแต่ละพื้นที่

เครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูล: ผู้วิจัยใช้แบบสอบถามในการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยแบบสอบถามได้แบ่งออกเป็น 4 ตอน ได้แก่ ปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนาศักยภาพชุมชนผ่านศูนย์ดิจิทัล แนวทางการพัฒนาศักยภาพชุมชนผ่านศูนย์ดิจิทัลชุมชน ข้อเสนอแนะและแนวทางที่นำมาพัฒนาปรับปรุงพัฒนาศักยภาพการเรียนรู้ของชุมชนผ่านศูนย์ดิจิทัลชุมชนจังหวัดศรีสะเกษ

กระบวนการเก็บรวบรวมข้อมูล: ผู้วิจัยเก็บข้อมูลจากผู้เข้าใช้บริการศูนย์ดิจิทัลชุมชนในจังหวัดศรีสะเกษ โดยเก็บข้อมูลในช่วงระหว่าง กุมภาพันธ์ - มิถุนายน 2565

การวิเคราะห์ข้อมูล : การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับระดับของศักยภาพชุมชนผ่านศูนย์ดิจิทัลชุมชนจังหวัดศรีสะเกษ โดยวิธีการหาค่าเฉลี่ย ร้อยละ ค่าเฉลี่ย $\bar{X}$ ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) แล้วเปรียบเทียบกับเกณฑ์แปลความหมายจากการใช้สูตรการหาอันดับภาคชั้น จากนั้นวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการเปรียบเทียบการพัฒนาศักยภาพชุมชนผ่านศูนย์ดิจิทัลชุมชนจังหวัดศรีสะเกษ จำแนกตามปัจจัยต่าง ๆ การใช้สถิติ t-test และ F-test (One Way ANOVA) เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยระหว่างกลุ่ม

ผลการวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงคิดเป็นร้อยละ 62.3 มีอายุระหว่าง 21-30 ปี คิดเป็นร้อยละ 25.6 จบการศึกษาในระดับปริญญาตรีเป็นจำนวน 135 คน คิดเป็นร้อยละ 33.9 มีรายได้ต่อเดือน 5,001 - 10,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 27.9 ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพข้าราชการ/พนักงานของรัฐเป็น คิดเป็นร้อยละ 40.4 โดยเก็บข้อมูลจากศูนย์ดิจิทัลชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบลกระแซง อ. กันทรลักษณ์ คิดเป็นร้อยละ 23.6 ศูนย์ดิจิทัลชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบลพราน อ. ขุนหาญ คิดเป็นร้อยละ 22.4 ศูนย์ดิจิทัลชุมชนหอคอยศรีลำดวนเฉลิมพระเกียรติจำนวน อ.เมือง คิดเป็นร้อยละ 14.3 ศูนย์ดิจิทัลชุมชนโรงเรียนเทศบาล 1 (วัดเจียงอี) อ.เมือง คิดเป็นร้อยละ 14.3 ศูนย์ดิจิทัลชุมชนองค์การบริหารส่วนตำบลตุม อ.ศรีรัตนะ คิดเป็นร้อยละ 12.8 ศูนย์ดิจิทัลชุมชนองค์การบริหารส่วนตำบลปะอาว อ.อุทุมพรพิสัย คิดเป็นร้อยละ 7.0 และศูนย์ดิจิทัลชุมชนเทศบาลหนองใหญ่ อ.เมืองจันทร์ จำนวน 22 คน คิดเป็นร้อยละ 5.5

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การแปลผล และการจัดอันดับ ของปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนา ศักยภาพชุมชนผ่านศูนย์ดิจิทัลชุมชนจังหวัดศรีสะเกษ

ปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนา ศักยภาพชุมชนผ่านศูนย์ ดิจิทัลชุมชนจังหวัดศรีสะเกษ	$\bar{x}$	S.D.	แปลผล	จัดลำดับ
โครงสร้างพื้นฐานดิจิทัล	4.14	.755	มาก	1
การบริหารองค์การ	3.99	.756	มาก	4
ขีดสมรรถนะบุคลากร	4.06	.746	มาก	2
การมีส่วนร่วมของชุมชน	4.01	.763	มาก	3

จากตารางที่ 1 ในด้านปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนา ศักยภาพชุมชนผ่านศูนย์ดิจิทัลชุมชนจังหวัดศรีสะเกษ พบว่าโครงสร้างพื้นฐานดิจิทัล มากเป็นอันดับที่ 1 กล่าวคือ อยู่ในระดับมาก ที่ระดับค่าเฉลี่ย 4.14 (S.D.=.755) ขีดสมรรถนะบุคลากรเป็นอันดับที่ 2 อยู่ในระดับมาก ที่ระดับค่าเฉลี่ย 4.06 (S.D.=.764) การมีส่วนร่วมของชุมชนเป็นอันดับที่ 3 อยู่ในระดับมาก ที่ระดับค่าเฉลี่ย 4.01 (S.D.=.763) และการบริหารองค์การเป็นอันดับสุดท้าย อยู่ในระดับมาก ที่ระดับค่าเฉลี่ย 3.99 (S.D.=.756)

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การแปลผล และการจัดอันดับของการพัฒนา ศักยภาพชุมชนผ่าน ศูนย์ดิจิทัลชุมชนจังหวัดศรีสะเกษ

การพัฒนา ศักยภาพชุมชนผ่านศูนย์ดิจิทัลชุมชน จังหวัดศรีสะเกษ	$\bar{x}$	S.D.	แปลผล	จัดลำดับ
ด้านการศึกษาเรียนรู้และข้อมูลข่าวสาร	4.08	.726	มาก	1
ด้านสังคมและวัฒนธรรม	4.02	.750	มาก	2
ด้านเศรษฐกิจ	3.99	.764	มาก	3
ด้านการส่งเสริมรายได้	3.95	.817	มาก	4

จากตารางที่ 2 ในภาพรวมของการพัฒนา ศักยภาพชุมชนผ่านศูนย์ดิจิทัลชุมชนจังหวัดศรีสะเกษพบว่า ด้านการศึกษาเรียนรู้และข้อมูลข่าวสารมากเป็นอันดับที่ 1 กล่าวคือ อยู่ในระดับมาก ที่ระดับค่าเฉลี่ย 4.08 (S.D.=.726) ด้านสังคมและวัฒนธรรมเป็นอันดับที่ 2 อยู่ในระดับมาก ที่ระดับค่าเฉลี่ย 4.02 (S.D.=.750) ด้านเศรษฐกิจเป็นอันดับที่ 3 อยู่ในระดับมาก ที่ระดับค่าเฉลี่ย 3.99 (S.D.=.764) และด้านการส่งเสริมรายได้เป็นอันดับสุดท้าย อยู่ในระดับมาก ที่ระดับค่าเฉลี่ย 3.95 (S.D.=.817)

ตารางที่ 3 การวิเคราะห์เปรียบเทียบการพัฒนาศักยภาพชุมชนผ่านศูนย์ดิจิทัลชุมชนจังหวัดศรีสะเกษจำแนกตามเพศ

การพัฒนาศักยภาพชุมชนผ่านศูนย์ดิจิทัลชุมชนจังหวัดศรีสะเกษ	ชาย (n=150)		หญิง (n=248)		t	p
	$\bar{x}$	S.D.	$\bar{x}$	S.D.		
ด้านการศึกษาเรียนรู้และข้อมูลข่าวสาร	4.11	.692	4.07	.746	.610	.542
ด้านสังคมและวัฒนธรรม	4.05	.804	3.99	.738	.770	.442
ด้านเศรษฐกิจ	4.08	.804	3.93	.736	1.801	.072
ด้านการส่งเสริมรายได้	4.01	.838	3.92	.804	1.806	.278
การพัฒนาศักยภาพชุมชนผ่านศูนย์ดิจิทัลชุมชน	4.06	.723	3.98	.702	1.115	.249

* $p < .05$

จากตารางที่ 3 พบว่าการพัฒนาศักยภาพชุมชนผ่านศูนย์ดิจิทัลชุมชนจังหวัดศรีสะเกษ ด้านการศึกษาเรียนรู้และข้อมูลข่าวสาร ด้านสังคมและวัฒนธรรม ด้านเศรษฐกิจ และด้านการส่งเสริมรายได้ ที่มีเพศต่างกัน การพัฒนาศักยภาพชุมชนผ่านศูนย์ดิจิทัลชุมชนจังหวัดศรีสะเกษ ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 4 การวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบการพัฒนาศักยภาพชุมชนผ่านศูนย์ดิจิทัลชุมชนจังหวัดศรีสะเกษ ในภาพรวมของการพัฒนาศักยภาพชุมชนผ่านศูนย์ดิจิทัลชุมชน จำแนกตามอายุ

การพัฒนาศักยภาพชุมชนผ่านศูนย์ดิจิทัลชุมชนจังหวัดศรีสะเกษ	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	p
ภาพรวมของการพัฒนาศักยภาพชุมชนผ่านศูนย์ดิจิทัลชุมชน	ระหว่างกลุ่ม	5	7.530	1.506	3.061	.010*
	ภายในกลุ่ม	392	192.840	.492		
รวม		397	200.369			

* $p < .05$

จากตาราง 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า การพัฒนาศักยภาพชุมชนผ่านศูนย์ดิจิทัลชุมชนจังหวัดศรีสะเกษ ในภาพรวมของการพัฒนาศักยภาพชุมชนผ่านศูนย์ดิจิทัลชุมชน จำแนกตามอายุ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จึงได้ทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ ด้วยวิธีของ LSD ปรากฏผลดังตารางที่ 4.26

ตารางที่ 5 ค่าเฉลี่ยเปรียบเทียบความแตกต่างในภาพรวมของการพัฒนาศักยภาพชุมชนผ่านศูนย์ดิจิทัลชุมชน
จำแนกตามอายุเป็นรายคู่

อายุ	$\bar{x}$	ต่ำกว่า 20 ปี	21-30 ปี	31-40 ปี	41-50 ปี	51-60 ปี	61 ปีขึ้นไป
		4.15	4.14	3.99	3.81	3.90	4.02
ต่ำกว่า 20 ปี	4.15	-	.012	.161	.340*	.247	.128
21-30 ปี	4.14		-	.148	.327*	.234	.115
31-40 ปี	3.99			-	.179	.086	.033
41-50 ปี	3.81				-	.092	.212
51-60 ปี	3.90					-	.119
61 ปีขึ้นไป	4.02						-

* $p < .05$

จากตารางที่ 5 เมื่อทดสอบความแตกต่างในด้านสังคมและวัฒนธรรมจำแนกตามอายุเป็นรายคู่พบว่า กลุ่มอายุต่าง ๆ ในภาพรวมของการพัฒนาศักยภาพชุมชนผ่านศูนย์ดิจิทัลชุมชนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มีจำนวน 2 คู่ ได้แก่ กลุ่มอายุต่ำกว่า 20 ปีขึ้นไป กับ กลุ่มอายุ 41-50 ปี และกลุ่มอายุ 21-30 ปี กับกลุ่มอายุ 41-50 ปี

ตารางที่ 6 การวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบการพัฒนาศักยภาพชุมชนผ่านศูนย์ดิจิทัลชุมชนจังหวัดศรีสะเกษ ในภาพรวมของการพัฒนาศักยภาพชุมชนผ่านศูนย์ดิจิทัลชุมชน จำแนกตามระดับการศึกษาสูงสุด

การพัฒนาศักยภาพชุมชนผ่านศูนย์ดิจิทัลชุมชนจังหวัดศรีสะเกษ	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	p
ภาพรวมการพัฒนาศักยภาพชุมชนผ่านศูนย์ดิจิทัลชุมชน	ระหว่างกลุ่ม	5	4.270	.854	1.707	.132
	ภายในกลุ่ม	392	196.100	.500		
รวม		397	200.369			

* $p < .05$

จากตาราง 6 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า การพัฒนาศักยภาพชุมชนผ่านศูนย์ดิจิทัลชุมชนจังหวัดศรีสะเกษ ในภาพรวมการพัฒนาศักยภาพชุมชนผ่านศูนย์ดิจิทัลชุมชน จำแนกตามระดับการศึกษาสูงสุดไม่มีความแตกต่างกัน

ตารางที่ 7 การวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบการพัฒนาศักยภาพชุมชนผ่านศูนย์ดิจิทัลชุมชน จังหวัดศรีสะเกษ ในภาพรวมของการพัฒนาศักยภาพชุมชนผ่านศูนย์ดิจิทัลชุมชน จำแนกตามรายได้ต่อเดือน

การพัฒนาศักยภาพชุมชนผ่านศูนย์ดิจิทัลชุมชนจังหวัดศรีสะเกษ	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	p
ภาพรวมของการพัฒนาศักยภาพชุมชนผ่านศูนย์ดิจิทัลชุมชน	ระหว่างกลุ่ม	5	3.797	.759	1.514	.184
	ภายในกลุ่ม	392	196.573	.501		
รวม		397	200.369			

* $p < .05$

จากตาราง 7 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า การพัฒนาศักยภาพชุมชนผ่านศูนย์ดิจิทัลชุมชนจังหวัดศรีสะเกษ ในภาพรวมของการพัฒนาศักยภาพชุมชนผ่านศูนย์ดิจิทัลชุมชน จำแนกตามรายได้ต่อเดือนไม่มีความแตกต่างกัน

ตารางที่ 8 การวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบการพัฒนาศักยภาพชุมชนผ่านศูนย์ดิจิทัลชุมชน จังหวัดศรีสะเกษ ในภาพรวมการพัฒนาศักยภาพชุมชนผ่านศูนย์ดิจิทัลชุมชน จำแนกตามอาชีพ

การพัฒนาศักยภาพชุมชนผ่านศูนย์ดิจิทัลชุมชนจังหวัดศรีสะเกษ	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	p
ภาพรวมการพัฒนาศักยภาพชุมชนผ่านศูนย์ดิจิทัลชุมชน	ระหว่างกลุ่ม	5	17.680	3.536	7.587	.000*
	ภายในกลุ่ม	392	182.689	.466		
รวม		397	200.369			

* $p < .05$

จากตาราง 8 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบในภาพรวมการพัฒนาศักยภาพชุมชนผ่านศูนย์ดิจิทัลชุมชน จำแนกตามอาชีพพบว่าอาชีพต่าง ๆ ในภาพรวมการพัฒนาศักยภาพชุมชนผ่านศูนย์ดิจิทัลชุมชน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จึงได้ทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ ด้วยวิธีของ LSD ปรากฏผลดังตารางที่ 4.47

ตารางที่ 9 ค่าเฉลี่ยเปรียบเทียบความแตกต่างในภาพรวมการพัฒนาศักยภาพชุมชนผ่านศูนย์ดิจิทัลชุมชน
จำแนกตามอาชีพเป็นรายคู่

อาชีพ	$\bar{x}$	ค่าขาย/		ข้าราชการ/		นักเรียน/ นักศึกษา	แม่บ้าน/ พ่อบ้าน
		เกษตรกร	ธุรกิจ ส่วนตัว	พนักงาน ของรัฐ	รับจ้าง		
		3.96	4.38	3.88	4.11	4.15	3.10
เกษตรกร	3.96	-	.396*	.145	.116	.115	1.096*
ค้าขาย/ธุรกิจ ส่วนตัว	4.38		-	.396*	.541*	.280	1.493*
ข้าราชการ/ พนักงานของรัฐ	3.88			-	.261*	.260*	.951*
รับจ้าง	4.11				-	.000	1.213*
นักเรียน/ นักศึกษา	4.15					-	1.212*
แม่บ้าน/พ่อบ้าน	3.10						-

* $p < .05$

จากตารางที่ 9 เมื่อทดสอบความแตกต่างในภาพรวมการพัฒนาศักยภาพชุมชนผ่านศูนย์ดิจิทัลชุมชน
จำแนกตามอาชีพเป็นรายคู่พบว่า กลุ่มอาชีพต่าง ๆ ในภาพรวมการพัฒนาศักยภาพชุมชนผ่านศูนย์ดิจิทัล
ชุมชนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มีจำนวน 9 คู่ ได้แก่ เกษตรกร กับ ค้าขาย/ธุรกิจ
ส่วนตัว , เกษตรกร กับ แม่บ้าน/พ่อบ้าน , ค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว กับ ข้าราชการ/พนักงานของรัฐ , ค้าขาย/
ธุรกิจส่วนตัว กับ รับจ้าง , ค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว กับ แม่บ้าน/พ่อบ้าน , ข้าราชการ/พนักงานของรัฐ กับ รับจ้าง
, ข้าราชการ/พนักงานของรัฐ กับ นักเรียน/นักศึกษา , ข้าราชการ/พนักงานของรัฐ กับ แม่บ้าน/พ่อบ้าน ,
รับจ้าง กับ แม่บ้าน/พ่อบ้าน และ นักเรียน/นักศึกษา กับ แม่บ้าน/พ่อบ้าน

อภิปรายผล

การวิจัยเรื่องนี้มีประเด็นที่น่าหยาบยกมาอภิปรายผลดังต่อไปนี้

1. ผลการวิจัยในปัจจุบันสร้างพื้นฐานดิจิทัลมีน้ำหนักคะแนนที่มากที่สุด ในด้านการเข้าถึงข้อมูลใน
ปัจจุบันสามารถเข้าถึงได้ง่ายโดยโทรศัพท์มือถือส่วนตัวของประชาชนทำให้ความสำคัญของการใช้คอมพิวเตอร์
ในการสืบค้นหรือทำธุรกรรมต่าง ๆ ทำให้ประชาชนในชุมชนไม่ค่อยให้ความสำคัญกับศูนย์ดิจิทัลเท่าที่ควร
ถึงแม้จะมีคอมพิวเตอร์และอุปกรณ์ครบครัน และสถานที่ตั้งของศูนย์ดิจิทัลชุมชนโดยส่วนใหญ่ได้ปรับเปลี่ยน
จาก ห้องประชุม ห้องสมุด ทำให้เกิดการแชร์พื้นที่ทำให้เข้าใช้งานได้ง่าย เช่น หากองค์การบริหารส่วนตำบลมี

ประชุมก็จะทำให้ใช้งานศูนย์ดิจิทัลชุมชนลำบากเนื่องจากอยู่ในห้องเดียวกัน ในขณะที่หากศูนย์ตั้งอยู่ในโรงเรียนการใช้งานจะมีความหนาแน่นในช่วงนักเรียนพักเที่ยงหรือพักเบรกและไม่เพียงพอต่อการใช้งานเนื่องจากมีจำนวน 8 เครื่องและประชาชนไม่สามารถเข้าใช้บริการได้เนื่องจากอยู่ในสถานศึกษาทำให้การเข้าออกไม่สะดวกเท่าที่ควร จึงสามารถมาใช้งานได้แค่วันหยุดเท่านั้น ในบางศูนย์ดิจิทัลโครงสร้างอาคารต่าง ๆ ยังไม่ได้มาตรฐาน เช่น เครื่องปรับอากาศเสีย ประตูล็อค ดังนั้น ศูนย์ควรมีแผนงบประมาณที่ชัดเจนในการบำรุงรักษาโครงสร้างพื้นฐานดิจิทัลต่าง ๆ และออกแบบสถานที่ของศูนย์ให้เหมาะสมและมีความเป็นสัดส่วนทำให้ง่ายต่อการเข้าใช้ สอดคล้องกับ สิริมาส จันทน์แดง (2564) ผลการศึกษาพบว่า การพัฒนาต้องมาจากความร่วมมือของทุกภาคส่วน ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน มูลนิธิ สมาคม และกองทุนต่าง ๆ ด้วยความจริงใจที่จะสนับสนุนการลดช่องว่างทางดิจิทัลในสังคมไทย โดยการสร้างความพร้อมสิ่งต่าง ๆ ให้ครอบคลุมทุกพื้นที่ ได้แก่ 1) โครงสร้างพื้นฐาน ได้แก่ ระบบไฟฟ้า ระบบอินเทอร์เน็ต และระบบโทรคมนาคม 2) อุปกรณ์ ได้แก่ เครื่องคอมพิวเตอร์ โน้ตบุ๊ก แท็บเล็ต 3) ทักษะการใช้งานระบบ เพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาในประเทศไทยได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลต่อไป

2. ปัจจัยด้านการบริหารองค์การ ผลจากการวิจัยแสดงให้เห็นว่าความสำเร็จของศูนย์ดิจิทัลชุมชนขึ้นอยู่กับทิศทางและนโยบายในการบริหารของศูนย์นั้น ๆ แต่องค์ประกอบที่สำคัญในการบริหารคืองบประมาณในการจ้างงานบุคลากรที่ดูแลศูนย์นั้นยังไม่เพียงพอและในบางศูนย์ก็ไม่มีเจ้าหน้าที่ที่ดูแลโดยตรง และที่สำคัญผู้บริหารที่ดูแลศูนย์ดิจิทัลชุมชนพบว่าการจัดตั้งศูนย์ดิจิทัลชุมชน 2 ปี ที่ผ่านมายังไม่มีโครงการใดที่ประสบความสำเร็จ แสดงให้เห็นถึงการขาดแผนที่จะทำให้ประสบความสำเร็จและยังขาดเป้าหมายที่ชัดเจนไม่ว่าจะเป็นแผนระดับองค์กรหรือแผนเป้าหมายในการพัฒนาประชาชนและกลุ่มวิสาหกิจชุมชน อีกทั้งเมื่อการจัดตั้งศูนย์ดิจิทัลชุมชนได้เข้ามาตั้งอยู่ในหน่วยงานราชการทำให้เกิดความรู้สึกต่อการเข้าใช้งานเหตุเพราะอะไรก็ตามที่เป็นของทางราชการคนไม่กล้าอยากจะใช้เนื่องจากจะมีขั้นตอนการใช้งานที่หลายขั้นตอนศูนย์ดิจิทัลชุมชนจึงต้องประชาสัมพันธ์การเข้าใช้งานให้กับชุมชนให้ประชาชนรู้สึกเข้าถึงและเข้าใช้ได้ง่าย ลดขั้นตอนการเข้าใช้งาน สร้างบรรยากาศให้ศูนย์ดิจิทัลชุมชนมีความเป็นส่วนตัวเพื่อลดความเป็นทางการของหน่วยงานราชการ ศูนย์ดิจิทัลชุมชนต้องกำหนดแผนงานและเป้าหมายที่ชัดเจนผ่านการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนเพื่อให้เกิดความร่วมมือในการบริหารงานและไปสู่เป้าหมายที่ชัดเจนตอบสนองต่อความต้องการของชุมชนสอดคล้องกับ ครรชิต สิงหเสนานนท์ และ สัมพันธ์ พลภักดิ์ (2560) พบว่ายุทธศาสตร์ที่สำคัญในการบริหารจัดการการประชาสัมพันธ์ คือ ยุทธศาสตร์การพัฒนาบทบาทการให้บริการด้านการประชาสัมพันธ์และการสื่อสารมวลชนให้มีคุณภาพสนองความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย

3. ด้านขีดสมรรถนะบุคลากร ในการจัดตั้งศูนย์ในช่วงแรกสำนักงานสถิติจังหวัดจะเป็นผู้ดูแลและส่งเจ้าหน้าที่มาประจำศูนย์ซึ่งเจ้าหน้าที่ที่ดูแลจะขึ้นตรงกับสำนักงานสถิติ และเมื่อเจ้าหน้าที่ไม่ได้ขึ้นตรงกับทางหน่วยงานที่อยู่ในสถานที่ตั้งทำให้การสั่งการหรือการบังคับบัญชาเป็นไปได้ด้วยความไม่ราบรื่น หรือเกิดรอยต่อระหว่างการทำงาน เนื่องจากเจ้าหน้าที่ผู้ดูแลศูนย์ดิจิทัลมีสัญญาเป็นรายปี หากหมดสัญญาและทางสำนักงานสถิติจังหวัดไม่ได้ส่งเจ้าหน้าที่มาให้ใหม่ทำให้เกิดการขาดผู้ดูแลศูนย์ที่มีความรู้และความชำนาญโดยตรง หน่วยงาน

ที่ตั้งจึงต้องจัดหาเจ้าหน้าที่มาแทนอาจจะใช้คนในองค์กรเดิมมาทำหน้าที่ดูแลหรือจ้างคนใหม่ ซึ่งความรู้ความสามารถในบางอย่างไม่สามารถทดแทนเจ้าหน้าที่ ๆ ผ่านการอบรมเพื่อดูแลศูนย์โดยตรง หน่วยงานที่ดูแลศูนย์ดิจิทัลชุมชนต้องพัฒนาบุคลากรของตนเองเพื่อเตรียมความพร้อมกับความไม่แน่นอนในการบริหารองค์การ อยู่เสมอ สอดคล้องกับ ธนพร แยมสุดา (2561) พบว่าหน่วยงานหรือองค์กรใดๆ ก็ตามที่มีการวัดและวิเคราะห์ผลการดำเนินงาน และดำเนินการจัดการความรู้เพื่อพัฒนาคน พัฒนาระบบงานให้สามารถสร้างผลผลิตและผลลัพธ์ขององค์กรให้เป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนดไว้อย่างต่อเนื่อง โดยเชื่อมโยงกับมิติทางการบริหารจัดการ อื่นๆ จะทำให้องค์กรนั้นสามารถปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงของสภาวะการณ์ต่างๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีผลงานที่ดีมีคุณภาพจนได้รับการยอมรับ จะเป็นที่ยอมรับได้ว่าองค์กรนั้นเป็นองค์กรที่มีสมรรถนะสูง

4. ในด้านการมีส่วนร่วมมีอิทธิพลกับทางการพัฒนาศักยภาพชุมชนผ่านศูนย์ดิจิทัลชุมชนมาก โดยมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนไม่ว่าจะเป็น ภาครัฐเริ่มตั้งแต่ต้นนโยบายของกระทรวงดิจิทัลเพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมในการจัดตั้งศูนย์ดิจิทัลชุมชนและสำนักงานสถิติจังหวัดที่ผลักดันการจัดตั้งเพื่อให้ครอบคลุมกับพื้นที่ในจังหวัดศรีสะเกษ อีกทั้งศูนย์ดิจิทัลชุมชนยังมีเครือข่ายการทำงานร่วมกันกับ โรงเรียนเครือข่าย วิชาชีพชุมชน ที่เป็นกลุ่มเป้าหมายในการพัฒนาของศูนย์ดิจิทัล ภาคเอกชนโดยเฉพาะอย่างยิ่งภาคการขนส่งโลจิสติกส์ที่ทำหน้าที่ในการขนส่งสินค้าที่ศูนย์ดิจิทัลได้ขับเคลื่อนในด้านการตลาด รวมไปถึงภาคประชาชน ซึ่งในระยะแรกในทุก ๆ ศูนย์ได้พัฒนาการเรียนรู้ผ่านผู้นำชุมชนเพื่อเป็นแรงขับเคลื่อนที่สำคัญให้กับชุมชนอันจะส่งผลต่อผู้เกี่ยวข้องต่าง ๆ เช่น จิตอาสา ผู้สูงอายุ ประชาชน นักท่องเที่ยว และในบางศูนย์ดิจิทัลชุมชนที่ตั้งอยู่ในโรงเรียน ในระยะแรกของการบริหารเน้นไปที่นักเรียนและครูของตนเองและต่อมาก็ได้พยายามขยายผลไปสู่ประชาชนในเขตพื้นที่ใกล้เคียง แต่ในสถานการณ์ปัจจุบันการแพร่ระบาดของโควิด-19 ทำให้มีผู้มาใช้บริการน้อยและต้องปฏิบัติตามมาตรการของรัฐทำให้การขับเคลื่อนกิจกรรมต่าง ๆ ต้องหยุดชะงักลงแต่อย่างไรก็ตามทุกศูนย์ก็พยายามขับเคลื่อนการพัฒนาชุมชนของพื้นที่อยู่อย่างสม่ำเสมอโดยใช้เทคโนโลยีเข้ามาทดแทนโดยผ่านระบบการประชุมออนไลน์ในแพลตฟอร์มต่าง ๆ และเป้าหมายที่สำคัญของศูนย์ดิจิทัลชุมชนกับการมีส่วนร่วมที่จะทำให้เกิดผลลัพธ์ต่อชุมชนคือความร่วมมือของวิสาหกิจชุมชนซึ่งเป็นกลุ่มที่ขับเคลื่อนการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนและสร้างความเป็นอัตลักษณ์ให้กับท้องถิ่น แต่อย่างไรก็ตามวิถีชีวิตของประชาชนโดยส่วนใหญ่เป็นสังคมเกษตรกร ทำนา ทำสวน ชีวิตประจำวันส่วนใหญ่จะอยู่ที่สวน ไม่มีความสนใจในเรื่องนวัตกรรมหรือเทคโนโลยี ศูนย์ดิจิทัลชุมชนต้องกระตุ้นบุคคลเหล่านี้ให้เห็นถึงความสำคัญของเทคโนโลยีเพื่อนำไปใช้ในการพัฒนาอาชีพอันจะส่งผลต่อรายได้ให้มากยิ่งขึ้น ซึ่งแตกต่างกับความพร้อมของคนชุมชนเมืองจะมีความพร้อมมากกว่า สอดคล้องกับผลการวิจัยของ กนิษฐิกา สอกกลาง (2558) ควรมีการให้จัดเวทีชาวบ้าน ให้ชาวได้ออกความคิดเห็นด้านเศรษฐกิจ สสำรวจการวางแผนด้านกายภาพ สสำรวจปัญหาและจัดการปัญหาสิ่งแวดล้อมภายในชุมชน มีการสำรวจปัญหาและจัดการปัญหาภายในชุมชน และด้านการบริหารและจัดทำแผนในชุมชน

5. ผลการศึกษาปัจจัยด้านการศึกษาเรียนรู้และข้อมูลข่าวสาร พบว่าในภาพรวมอยู่ในระดับมากซึ่งการให้ข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์ ทันสมัยและรวดเร็ว แก่ประชาชนในชุมชนเป็นภารกิจหลักของศูนย์ดิจิทัลชุมชนโดยมุ่งให้ชุมชนทราบถึงประโยชน์ของเทคโนโลยีที่มีผลต่อการค้าขายและการประกอบอาชีพ เพิ่มพูน

ทักษะทางดิจิทัลให้กับทุกกลุ่มของชุมชนไม่ว่าจะเป็น ผู้นำชุมชน ผู้สูงอายุ เกษตรกร นักเรียนและเยาวชน อีกทั้งยังมุ่งเน้นการสร้างแรงกระตุ้นให้รู้และเท่าทันเหตุการณ์โลกที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว แต่ในสถานการณ์ปัจจุบันกระบวนการเสริมสร้างสมรรถนะและพัฒนาบุคลากรท้องถิ่น ในด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารยังไม่ประสบความสำเร็จเนื่องจากสถานการณ์โควิด-19 ทำให้ขาดกระบวนการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง และสิ่งสำคัญต้องทำให้ศูนย์ดิจิทัลชุมชนเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ทางด้านเทคโนโลยีเพื่อนำไปประยุกต์ใช้ในการประกอบอาชีพและชีวิตประจำวันได้ โดยมุ่งเน้นการสร้างทักษะดิจิทัลขั้นพื้นฐานให้แก่ชุมชนเพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางทักษะและรับรู้ประโยชน์ของการใช้เทคโนโลยีในการประกอบอาชีพ สอดคล้องกับ พิกุล มีมานะ, ดุษฎีวัฒน์ แก้วอินทร์ และสนุก สิงห์มาตร (2559) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการขับเคลื่อนการจัดการเรียนรู้ผ่านเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ ผลการวิจัยพบว่าคอมพิวเตอร์มีส่วนสำคัญในการจัดการเรียนการสอนของครูให้มีคุณภาพและเพิ่มประสิทธิภาพในการเรียนของผู้เรียน

6. ผลการวิจัยปัจจัยด้านสังคมและวัฒนธรรม ในภาพรวมของการวิจัยอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ต้นทุนทางวัฒนธรรมของชุมชนมีความแตกต่างกันในแต่ละท้องถิ่นทำให้รูปแบบของการเผยแพร่ในด้านเนื้อหาอาจมีการให้ความสำคัญของแต่ละพื้นที่แตกต่างกัน ในบางพื้นที่ได้ให้ความสำคัญกับผลิตภัณฑ์ชุมชนซึ่งมีการสืบทอดจากรุ่นสู่รุ่น จึงได้นำผลิตภัณฑ์เหล่านั้นมาเป็นจุดขายทางด้านวัฒนธรรมที่ส่งต่อกันมาทางผลิตภัณฑ์ของชุมชนสู่สินค้าที่ทำรายได้ให้แก่ชุมชนอย่างมีเอกลักษณ์และวัฒนธรรมหากเป็นศูนย์ดิจิทัลชุมชนที่อยู่ในเขตอำเภอเมืองที่มีความแตกต่างทางด้านวัฒนธรรมก็จะมุ่งไปสู่เป้าหมายที่แตกต่างกับชุมชนที่อยู่ในชนบทโดยเน้นไปที่การพัฒนาสังคมตามเป้าหมายของนโยบายจังหวัดสำหรับศูนย์ดิจิทัลที่ไม่ได้มุ่งเน้นไปทางผลิตภัณฑ์ก็ได้ให้ความสำคัญกับ 10 วาระของจังหวัดศรีสะเกษพร้อมกับการเผยแพร่องค์ความรู้ที่สืบทอดกันทางวัฒนธรรมของพื้นที่นั้น ๆ โดยมีแผนงานที่จะใช้ศูนย์ดิจิทัลเป็นเครือข่ายและเผยแพร่เรื่องราวของชุมชนจาก ประชาชนชาวบ้าน หรือผู้รู้ในท้องถิ่น สอดคล้องกับ อุไรวรรณ ณะบ้าน (2563) ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง การบริหารจัดการทุนทางสังคมเพื่อการพัฒนาชุมชนในรูปแบบชุมชนพึ่งตนเอง พบว่ากลยุทธ์การบริหารจัดการที่ชุมชนนำมาใช้ในการพัฒนาชุมชนพึ่งตนเอง คือ การจัดการความรู้ ได้แก่ การสร้างความรู้ การจัดเก็บความรู้ การแบ่งปันความรู้ และการประยุกต์ใช้ความรู้ การบริหารทุนทางสังคมจึงเป็นปัจจัยความสำเร็จหลักของการพัฒนาชุมชนพึ่งตนเองในชุมชนท้องถิ่นไทย

7. การพัฒนาและขับเคลื่อนทางด้านเศรษฐกิจชุมชนของศูนย์ดิจิทัลเองก็ได้ให้ความสำคัญกับการพัฒนาชุมชนให้ใช้เทคโนโลยีเพื่อที่จะให้ชาวบ้านได้มีรายได้มากขึ้นจากช่องทางออนไลน์อันจะส่งผลทำให้ระบบเศรษฐกิจในชุมชนมีรายได้มากและมีเงินหมุนเวียนในแต่ละตำบลมากยิ่งขึ้น และยังได้มีการพัฒนากลุ่มวิสาหกิจชุมชนโดยการเสริมสร้างอาชีพและอบรมให้ความรู้อย่างต่อเนื่องโดย รวมไปถึงในมีการสร้างเครือข่ายความร่วมมือจากภาครัฐที่มีจุดมุ่งหมายที่ต้องการพัฒนาที่ใกล้เคียงกันก็จะทำความร่วมมือซึ่งกันและกัน โดยทุก ๆ ศูนย์ดิจิทัลชุมชนจังหวัดศรีสะเกษจะมุ่งเน้นในประเด็นของการขับเคลื่อนเศรษฐกิจชุมชนผ่านระบบ e-commerce ผ่านช่องทางสื่อต่าง ๆ ซึ่งจะทำให้ประชาชนมีช่องทางการขายส่งผลให้มีรายได้มากขึ้น ทั้งนี้ศูนย์ดิจิทัลชุมชนจะต้องศูนย์กลางในการส่งเสริมการพัฒนาอาชีพโดยสร้างนวัตกรรมผ่านองค์ความรู้จากเทคโนโลยี ผสานเข้ากับสินค้าหรือผลิตภัณฑ์แม้กระทั่งด้านการท่องเที่ยวในชุมชนท้องถิ่นให้กับคนในชุมชนและพัฒนา

เศรษฐกิจชุมชนให้มีความยั่งยืน สอดคล้องกับ พัชราภา สิงห์ธนาสาร (2557) พบว่าผู้นำชุมชนควรให้การสนับสนุนให้ชาวบ้านในชุมชนมีการรวมกลุ่มเศรษฐกิจอย่างจริงจัง และควรจริงจังกับการพัฒนาและเข้ามาบริหารจัดการเพราะจะมีส่วนสำคัญในการสร้างรายได้ให้กับครอบครัวของสมาชิกและชาวบ้านในชุมชน

8. ผลการวิจัยด้านการส่งเสริมรายได้ของชุมชนแสดงให้เห็นว่าอยู่ในระดับมากแต่มีคะแนนที่ต่ำที่สุดเมื่อพิจารณาจากข้อมูลจะพบว่าชุมชนมีการประยุกต์ใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อส่งเสริมอาชีพสร้างรายได้ยังไม่มากเท่าที่ควร เนื่องจากพื้นฐานของชุมชนโดยส่วนมากเป็นเกษตรกรอาจจะยังไม่เห็นความสำคัญของการใช้เทคโนโลยีแสดงให้เห็นถึงความเหลื่อมล้ำทางทักษะดิจิทัลที่ศูนย์ดิจิทัลชุมชนต้องมุ่งเน้นและให้ความสำคัญเพื่อยกระดับรายได้ โดยเน้นให้เกิดการสร้างนวัตกรรมชุมชนผ่านการอบรมจากศูนย์ดิจิทัลชุมชน โดยขยายโอกาสทางการตลาดทำให้เกิดช่องทางการสื่อสารระหว่างผู้ค้ากับผู้ซื้อผ่านเทคโนโลยีดิจิทัลผ่านช่องทางออนไลน์เมื่อได้สินค้าหรือผลิตภัณฑ์ทางการเกษตร เพื่อเพิ่มช่องทางขายให้กับผู้ผลิตโดยตรงโดยไม่ต้องผ่านพ่อค้าคนกลางทำให้ไม่ถูกเอาเปรียบ ให้ความรู้กับการทำกิจกรรมส่งเสริมรายได้เพื่อให้มีการสร้างรายได้ที่มากขึ้นและมั่นคง ในขณะที่ศูนย์ดิจิทัลที่ตั้งอยู่ในสถานศึกษาก็ได้ให้ความสำคัญในการสร้างทักษะอาชีพให้นักเรียนเพื่อที่จะได้ใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์โดยเน้นไปที่การขายสินค้าออนไลน์ สอดคล้องกับ อมรจิต ขานพิมาย และ วิรัช วิรัชนิภาวรรณ (2560) ได้ทำการศึกษาเรื่องการบริหารจัดการเพื่อส่งเสริมรายได้ของประชาชนตามโครงการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดปทุมธานี ซึ่งเห็นว่าองค์การบริหารส่วนตำบลควรส่งเสริมให้ผู้ประกอบการวางจำหน่ายให้สอดคล้องกับสถานะของตลาดและผู้บริหารระดับสูงต้องให้ความสำคัญและมีนโยบายที่ชัดเจนในการสนับสนุนการดำเนินงานขององค์การเพื่อส่งเสริมให้เกิดรายได้ที่มั่นคงและยั่งยืน

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

จากผลการวิจัยพบว่ามีหลายภาคส่วนที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการดำเนินการตั้งแต่การจัดตั้งศูนย์ การจัดเจ้าหน้าที่มาดูแลศูนย์ดิจิทัล การดำเนินงานในการพัฒนาชุมชน และเป้าหมายในการพัฒนาชุมชนโดยในทุกภาคส่วนควรดำเนินการดังนี้

1. กำหนดนโยบาย เป้าหมายศูนย์ดิจิทัลชุมชนให้ชัดเจน มีแผนงานในการบริหารทรัพยากรให้เกิดความคุ้มค่า กำกับ ติดตาม ประเมินผลการปฏิบัติงานศูนย์ดิจิทัลชุมชนอย่างต่อเนื่อง
2. ในการจัดเจ้าหน้าที่ดูแลเพื่อมาดูแลศูนย์ดิจิทัลชุมชนในแต่ละศูนย์กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมและสำนักงานสถิติจังหวัดในฐานะหน่วยงานต้นสังกัดจะต้องจัดให้มีเจ้าหน้าที่ประจำอย่างต่อเนื่องในทุกศูนย์เพื่อพัฒนาชุมชนและสร้างความต่อเนื่องในการพัฒนาพื้นที่ ไม่เป็นภาระด้านงบประมาณให้กับหน่วยงานที่จัดตั้งศูนย์ดิจิทัลชุมชน
3. สร้างภาคีเครือข่ายการพัฒนาชุมชนร่วมกันระหว่างเครือข่ายภาครัฐ ภาคเอกชน ผู้นำชุมชน และชุมชนในพื้นที่เข้ามาร่วมสนับสนุนการทำกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายของศูนย์ดิจิทัลชุมชนอย่างมีส่วนร่วมในทุกภาคส่วน

ข้อเสนอแนะเชิงบริหาร

จากผลการวิจัยพบความเหลื่อมล้ำทางดิจิทัลซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้ขาดความรู้ในการใช้เทคโนโลยี นอกจากนั้นแล้วยังรวมถึงประชาชนและผู้สูงอายุที่ไม่มีอุปกรณ์ดิจิทัลและขาดความรู้ด้านการใช้งาน ทำให้ขาดโอกาสในการแข่งขันทางการตลาด อีกทั้งปัจจัยที่สำคัญคือการขาดการประชาสัมพันธ์ศูนย์ดิจิทัลชุมชนอย่างทั่วถึง ดังนี้

1. มุ่งเน้นการเสริมสร้างทักษะดิจิทัลขั้นพื้นฐานให้กับชุมชนอย่างเร่งด่วน สร้างแรงจูงใจกับผู้ที่ยังไม่เห็นความสำคัญของเทคโนโลยี โดยชี้ให้เห็นถึงประโยชน์ในการใช้ดิจิทัลสำหรับชีวิตประจำวันและนำไปใช้ในการประกอบอาชีพ

2. จัดทำห้องศูนย์ดิจิทัลชุมชนให้มีความเหมาะสม แยกส่วนออกมาจากสถานที่ที่ปะปนกับการทำงานของหน่วยงานราชการ ลดขั้นตอนการเข้าใช้งาน มีสิ่งอำนวยความสะดวกอย่างครบครัน ซึ่งจะช่วยให้ผู้ใช้บริการศูนย์ดิจิทัลสามารถเข้าใช้งานได้ง่าย สะดวกสบาย มีความเป็นส่วนตัวและมีความเข้าถึงได้มากขึ้น

3. มุ่งเน้นการให้ความรู้กับชุมชนในด้าน e-commerce เพื่อนำไปใช้กับการส่งเสริมช่องทางการขายสินค้าผลิตภัณฑ์ชุมชน เพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน ประยุกต์ใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อส่งเสริมอาชีพสร้างรายได้ โดยสอดแทรกอัตลักษณ์ของชุมชนในตัวสินค้าเพื่อสร้างจุดขายในผลิตภัณฑ์ ผ่านช่องทางออนไลน์

4. ประชาสัมพันธ์ข่าวสารเชิงรุกผ่านช่องทางต่าง ๆ อย่างทั่วถึง ให้ชุมชนได้ทราบถึงกิจกรรมที่ศูนย์ดิจิทัลชุมชนได้จัดขึ้นและทำการเชิญชวนให้เข้าใช้บริการอย่างต่อเนื่อง

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

นอกจากปัจจัยและองค์ประกอบที่ผู้วิจัยได้นำเสนอในข้างต้นไปนั้น ยังมีปัจจัยด้านความเหลื่อมล้ำทางดิจิทัล และภาคีเครือข่ายในการทำงานของศูนย์ดิจิทัลที่จำเป็นต้องศึกษาวิจัยเพิ่มเติมให้รอบด้าน ดังนี้

1. ควรมีการศึกษาในประเด็นด้านความเหลื่อมล้ำทางดิจิทัลเพื่อแก้ไขปัญหาการเข้าถึงเทคโนโลยีของชุมชน
2. ควรเก็บข้อมูลจากหน่วยงานภาครัฐที่จัดตั้งศูนย์ดิจิทัลชุมชนและภาคเอกชนที่มีส่วนได้ส่วนเสียกับการพัฒนาชุมชน เช่นกระทรวงดิจิทัลเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม สำนักงานสถิติจังหวัด ภาคการขนส่งสินค้าชุมชน

เอกสารอ้างอิง

- กนิษฐิกา ศอกกลาง. (2558). การมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมบ้านธารปราสาท อำเภอโนนสูง จังหวัดนครราชสีมา. วารสาร มทร.อีสาน ฉบับมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์. 2 (2), 81-91.
- กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม. (2021). โครงสร้างสำนักงานปลัดกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก : <https://www.mdes.go.th>. [2021, December 16].
- ครุชิต สิงห์เสมานนท์ และ สัมพันธ์ พลภักดิ์. (2560). วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเชีย (ฉบับสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์). 7 (1), 122-131.

- ดิษฐาพันธ์ บุตรกุลและศิริณา จิตต์จรัส. (2562). การส่งเสริมความพร้อมการดำเนินงานของศูนย์ดิจิทัลชุมชนเพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิต. วารสารศิลปการศึกษาศาสตร์วิจัย. 11 (1), 241-255.
- ถวิลวดี บุรีกุล. (2551). การมีส่วนร่วม: แนวคิด ทฤษฎีและกระบวนการ. กรุงเทพฯ: สถาบันพระปกเกล้า. เอกสารประกอบการศึกษาดูงานของคณะกรรมการการพัฒนาการเมืองและ การมีส่วนร่วมของประชาชน วุฒิสภา.
- ธนพร แยมสุตา. (2561). การจัดการความรู้ : เครื่องมือขับเคลื่อนสู่องค์กรแห่งการเรียนรู้และองค์กรขีดสมรรถนะสูง.วารสารแพทยนาวิ. 45 (1), 170-181.
- พัชรภา สิมห์ธนสาร. (2557). การพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนบริเวณพื้นที่รอบวนอุทยานเขาหลวง เขตอำเภอลาดยาว และอำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์. วารสารมหาวิทยาลัยกายัพ. 24 (2), 169-204.
- พิกุล มีมานะ ดุษฎีวัฒน์ แก้วอินทร์ และสนุก สิงห์มาตร. (2559). การขับเคลื่อนการจัดการเรียนรู้ผ่านเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์. ธรรมทรรศน์. 16 (3), 203-215.
- ยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2561-2580. (2561). ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 135 ตอนที่ 82 ก.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2559). แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 พ.ศ. 2560-2564. กรุงเทพฯ: สำนักนายกรัฐมนตรี.
- สิริมาส จันทน์แดง. (2564). Edtech เทรนด์การศึกษายุคใหม่: การนำมาใช้ลดความเหลื่อมล้ำด้านการศึกษาท่ามกลางปัญหาช่องว่างทางดิจิทัล. วารสารสถาบันวิชาการป้องกันประเทศ. 12 (3), 44-56.
- อมรจิต ขานพิมาย และ วิรัช วิรัชนิภาวรรณ. (2560). การบริหารจัดการเพื่อส่งเสริมรายได้ของประชาชนตามโครงการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดปทุมธานี. วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเชีย (สังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์). 7 (3), 213-222.
- อุไรวรรณ ณะบ้าน. (2563). การบริหารจัดการทุนทางสังคมเพื่อการพัฒนาชุมชนในรูปแบบชุมชนพึ่งตนเอง. วารสารนวัตกรรมการบริหารและการจัดการ. 8 (2), 73-88.
- Denizard-Thompson, Nancy M., Feiereisel, Kirsten B., Stevens, Sheila F., Miller, David P. & Wofford, James L. (2010). The Digital Divide at an Urban Community Health Center: Implications for Quality Improvement and Health Care Access. *Journal of Community Health*. 47 (4), 456-460.
- Jerald, Hughes & Karl, Reiner, Lan. (2003). The Culture of Digital Community Networks and Its Impact on the Music Industry. *The International Journal on Media Management* 5 (3), 180-189.
- John, Gary & Saks, Alan M. (2001). *Organizational Behavior: Understanding and Managing Life at Work*. (5th ed.). Toronto: Addison Wesley Longman.
- Peters, Thomas J. & Waterman, Robert H. Jr. (2004). *In Search of Excellence*. 2nd edition. London: Profile Book.
- Yamane, Taro. (1973). *Statistics: An Introductory Analysis*. (3rd Ed.). New York: Harper & Row Publications.